

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

**ШОСТА ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

23 квітня 2021 р.

Видавничий дім
«Гельветика»
2021

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
(№ 11 від 29 квітня 2021 року)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. О. – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ростецька С. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали Шостої Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 23 квітня 2021 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2021. 68 с.

ISBN 978-966-992-541-1

УДК 321(477)(063)

параметры миротворческой миссии ООН на Донбассе. Киев, 2018. С. 24–28.

3. Загроза чи залякування: що відбувається на кордоні України з РФ. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/04/02/statija/polityka/zahroza-chy-zalyakuvannya-vidbuvayetsya-kordoni-ukrayiny-rf>

Грушко І. І.,
аспірантка кафедри національної безпеки
Волинського національного університету імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ГНУЧКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У БЕЗПЕКОВІЙ СФЕРІ ЄС: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Аналіз теоретичних підходів до аналізу концепту безпеки в інтеграційних процесах європейських країн демонструє варіативність тлумачень та трактувань з позицій дотримання логіки саме національної безпеки. Разом з цим, сучасна система світових взаємодій характеризується фактичною відсутністю чітких механізмів регулювання міжнародної безпеки з позицій ефективного глобального управління.

Одним з основоположних положень теорії регіональної інтеграції є необхідність розкриття особливостей регіону не лише в якості територіального утворення, але і як функціональної структури. Так, більшістю науковців регіоналізм розглядається як упорядкована, багатостороння та контрольована державами взаємозалежність усередині регіонального простору, що виражається в різноманітних конкретних регіональних проектах і відповідних їм інституціях

Методологічні засади вивчення концепту безпеки інтеграційних процесів базуються на двох парадигмах діяльності. Перша парадигма отримала назву «опора на власні сили», передбачає прагнення до інституціональної та фінансової автономії у питаннях оборони і миротворчої діяльності [1, с.82]. Парадигма домінувала на першому етапі інтеграційної побудови Європейсь-

кого Союзу – ефективна економічна інтеграція неможлива без тісного співробітництва у безпековій сфері. Ця теорія стала основою для реалізації проекту Європейського оборонного співтовариства на початку 50-х років минулого століття. Парадигма актуалізувалася на початку 90-х років у зв'язку із загостренням проблеми створення власної інфраструктури безпеки Європейського Союзу. Виразом цієї тенденції стала ідея «європейської оборонної ідентичності», що передбачала відновлення Західноєвропейського союзу [2, с. 294].

Інша парадигма діяльності виявилася більш стійкою, оскільки передбачала делегування більшості повноважень у сфері безпеки, свідому відмову від самостійної миротворчої діяльності, а також колективне забезпечення безпеки країн співдружності [3, с. 48]. Ця парадигма довела свою ефективність у моменти загострення міжнародних відносин та періодів фінансової кризи.

Тривалий час більшість досліджень сфери безпеки проводилися з позицій реалізму з акцентуванням уваги на принциповому концепті рівноваги потенціалів різних країн. Якісно новий характер сучасних загроз розвитку міжнародних відносин призвів до змін у характері й наслідках втручання провідних держав до процесів мирного врегулювання. Це спричинило необхідність глибинної модифікації концептів, що були спрямовані на забезпечення національної й міжнародної безпеки, у тому числі з позицій ведення виваженої державної політики на міжнародній арені. Разом з цим, усе частіше постає питання щодо ступеня узгодженості стратегій національної безпеки держави з глобальними викликами, що постають перед міжнародною спільнотою. З одного боку, зміщення акценту на гуманітарні цінності зробило логічнішим застосування сучасних силових заходів при вирішенні таких проблем, як тероризм чи геноцид. З іншого – практика ряду миротворчих операцій, що проводилися під егідою ООН продемонструвала й межі ведення силової політики шляхом використання високих технологій у рамках використання традиційних стратегій.

Спільнота безпеки є однією з форм управління міжнародними відносинами, що характеризується відсутністю апарату примусу (на відміну від системи колективної безпеки). Члени співтовариства безпеки зберігають державний суверенітет, однак він

поступово трансформується внаслідок зміни ролі держави – відповідні акценти переносяться на невоєнну сферу (економіку, соціальну політику, екологію тощо). Центральне місце у розвитку і підтриманні життєдіяльності співтовариства безпеки займає могутність провідної держави, що визначає колективну ідентичність практики поведінкових стратегій держав-учасників. Серед характерних ознак співтовариства безпеки слід виділити такі: перенесення акценту з проблем національної безпеки на колективну безпеку; виокремлення питань інтеграції у воєнній сфері; сприйняття внутрішніх загроз окремим країнам в якості небезпек всьому співтовариству; поширення тенденцій інтернаціоналізації владних повноважень.

Різноманітні форми партнерства у сфері безпеки на основі спільних цінностей чи взаємної вигоди для країн європейської співдружності не втрачають актуальності. Партнери привносять до спільного стратегічного та тактичного арсеналу ті можливості, які складно дублювати. Вони також формують багатосторонній підхід до безпеки, який стає все більш важливим з економічних, культурних та політичних причин. Розуміння концепту безпеки в країнах Європейського Союзу пов'язане зі стабільністю в міжнародних відносинах та партнерстві між державами. На сьогодні співдружність виступає консолідованою силою, що здатна впливати в односторонньому чи багатосторонньому порядку на вирішення глобальних проблем міжнародної безпеки. Практика гнучкої інтеграції у сфері політики безпеки і оборони країн-членів ЄС проявляється у двох ключових аспектах: по-перше, передбачаються широкі консультації, співробітництво та максимальна прозорість у відносинах з НАТО, виходячи з потреб всіх держав-членів ЄС; по-друге, активно створюються механізми, що дозволять всім учасникам європейського співтовариства брати більш активну участь у воєнних аспектах співробітництва.

Література:

1. Weissenbacher R. Peripheral integration and disintegration in Europe: the «European dependency school» revisited. *Journal of Contemporary European Studies*, 2018. Vol. 26(1). P. 81–98.

2. Risse T. Neofunctionalism, European identity, and the puzzles of European integration, *Journal of European Public Policy*, 2005. Vol. 12(2), P. 291-309.

3. Morillas P. Strategy-Making in the EU: From Foreign and Security Policy to External Action. Springer, 2018. 203 p.

Ємельяненко Г. Д.,
доктор філософських наук, професор,
доцент кафедри філософії,
історії та соціально-гуманітарних дисциплін

Абизова Л. В.,
кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії,
історії та соціально-гуманітарних дисциплін

Образцова К. В.,
студентка
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ, Донецька область, Україна

ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Незважаючи на низку досягнень за роки незалежності, протистояння політичних сил в Україні, на жаль, позбавило її змоги стати провідним гравцем європейської та світової політики. Фактор України присутній в різних контекстах політичної риторики, але при цьому залишається потенційна можливість втрати політичної суб'єктності.

Дослідивши значний теоретичний і емпіричний матеріал, американський професор політології П. Д'Аньєрі виділив і проаналізував причини, які, на його думку, не дозволили Україні розвинути достатній рівень демократичних процедур і піти шляхом ліберальної демократії. У статті «Зрозуміти українську політику: влада, політика і інституціональний дизайн» він виокремлює такі причини неуспіху української політичної